

6 METODA STANDARDNÍCH NÁKLADŮ – ŘÍZENÍ ODCHYLEK

ÚKOL Č.1

Definujte kvalitativní a kvantitativní odchylku a napište vzorec pro jejich výpočet.

PŘÍKLAD Č. 1

Ve společnosti se vyrobilo 300 ks výrobků. Normová spotřeba času na výrobu jednoho výrobku činí 1 hodinu, standardní variabilní režie na hodinu strojového času je 240 Kč (variabilní složka výrobní režie roste přímo úměrně počtu hodin strojového času).

Na výrobu se spotřebovalo 320 hodin strojového času, tj. o 20 hodin více než se předpokládalo. Skutečně zúčtované variabilní režijní náklady za období činily 79 360 Kč.

Určete kvantitativní a kvalitativní odchylku.

PŘÍKLAD Č. 2 – DOMÁCÍ ÚKOL

Plánované množství výroby je 120 výrobků, na jejichž výrobu je třeba vynaložit 220 hodin přímé práce. Skutečně bylo odpracováno 235 hodin. Plánovaná mzdová sazba na hodinu přímé práce je 85 Kč. Skutečná mzdová sazba 90 Kč na hodinu přímé práce.

Úkolem je výpočet odchylek přímých mezd.

PŘÍKLAD Č. 3

Základním materiálem při výrobě luxusních dřevěných žaluzií je speciální mahagonové dřevo. Norma spotřeby základního materiálu je 2,5 kg na jeden kus výrobku (na jednu žaluzii) a předem stanovená pořizovací cena materiálu činí 440 Kč za kg. Předem stanovená výše spotřeby základního materiálu na jeden kus je 1 100 Kč. Ve skutečnosti se v květnu vyrobilo 3 000 ks žaluzií, skutečně bylo nakoupeno a spotřebováno 7 420 kg mahagonového dřeva za 3 220 280 Kč.

Zjistěte, jak byla hospodárnost ve vynakládání jednicového materiálu ovlivněna změnou ceny materiálu (kvalitativní odchylkou) a změnou naturální spotřeby materiálu (kvantitativní odchylkou).

Kvantitativní odchylka:

Kvalitativní odchylka:

Celková odchylka:

PŘÍKLAD Č. 4

Dopravní společnost eviduje cesty svých řidičů při rozvážkách zboží. Podle jednoho ze záznamů ze dne 2. listopadu ujel řidič Petr Nový se svým vozidlem celkem 170 km po Zlíně a okolí při rozvážce zboží zákazníkům. V tento den vykázal skutečnou spotřebu pohonných hmot 25 litrů.

Úkolem je zjistit normovanou spotřebu a odchylku od normy za předpokladu, že základní norma spotřeby pro uvedený typ vozu činí 12,8 l na 100 km a provozní přírážka pro jízdu na území města 12 %.

Dalším úkolem je zjistit odchylky od nákladového úkolu:

- 1) pokud skutečná pořizovací cena PHM činila 31 Kč za litr a nelišila se od předpokládané ceny
- 2) pokud skutečná pořizovací cena činila 32,5 Kč na litr a byla o 1,50 Kč vyšší než předpoklad.

PŘÍKLAD Č. 5

Pro výrobu sedací soupravy je zapotřebí tří různých druhů materiálů. Bylo vyrobeno celkem 20 sedacích souprav. Údaje o standardech a skutečné výši nákladů jsou zadány v tabulce:

Druh materiálu	Standardní množství na 1 výrobek	Standardní cena za jednotku	Skutečná spotřeba materiálu	Skutečná cena
A	700	3,5	13 800	3,7
B	1 300	6	26 120	5,8
C	250	12	4 850	14

Určete odchylky jednotlivých druhů vstupních materiálů.

Druh materiálu	Standardní náklady			Skutečné náklady		
	Celkové množství	Cena za jednotku	Celkové náklady	Celkové množství	Cena za jednotku	Celkové náklady
A						
B						
C						

Druh materiálu	Kvantitativní odchylka	Kvalitativní odchylka	Celková odchylka
A			
B			
C			

PŘÍKLAD Č. 6

Opravná televizorů používá standardy pro řízení pracovního času a mzdové náklady v dílnách. Standardní náklady na servisní kontrolu televize jsou v tabulce:

Činnost	Standardní hodiny na jednotku výkonu	Standardní sazby	Standardní náklady
Servis televize	3	85 Kč/hod.	255 Kč

Záznamy o spotřebě času v minulém týdnu v dílně se ztratily. Mistr si však pamatuje, že v minulém týdnu bylo seřizeno celkem 45 televizorů a údaje o odchylkách týkající se seřízení byly:

- kvalitativní (tarifní) odchylka: 725 Kč (příznivá)
- celková odchylka mzdových nákladů: – 125 Kč (nepříznivá)

Úkolem je určit skutečně odpracované hodiny při servisní kontrole televizorů a hodinovou sazbu vyplácenou za servisní činnost v minulém období.

PŘÍKLAD Č. 7

Společnost SLEEP, a.s. šije spací pytle. Plánovaný objem výroby a prodeje v měsíci lednu byl 6 000 ks spacích pytlů. Předpokládaná prodejní cena byla stanovena ve výši 5 000 Kč. Norma spotřeby základního materiálu činí 4 m² na jeden spací pytel, předem stanovená cena 1 m² materiálu byla stanovena ve výši 650 Kč. Variabilní režijní náklady jsou závislé na počtu hodin práce. Výše variabilních režijních nákladů na jednu hodinu činí 250 Kč a ušití jednoho spacího pytle trvá 4,5 hodiny (norma spotřeby času). Fixní náklady byly rozpočtovány ve výši 4 500 000 Kč.

Ve skutečnosti se vyrobilo a prodalo 5 500 ks spacích pytlů, skutečná spotřeba materiálu byla 22 400 m² a skutečný počet hodin práce byl 25 250 hodin. Skutečná výše nákladů a výnosů byla následující:

- skutečné výnosy z prodeje	28 600 000 Kč
- skutečná spotřeba jednicového materiálu	14 575 000 Kč
- skutečná výše variabilních režijních nákladů	6 259 000 Kč
- skutečná výše fixních nákladů	4 775 000 Kč

1. Stanovte standardy na jeden pytel.

2. Zjistěte rozpočtovaný a skutečný celkový zisk.

Položka	Rozpočet	Skutečnost
Výnosy z prodeje		
Jednicové náklady na materiál		
Variabilní režijní náklady		
Marže		
Fixní režijní náklady		
Zisk		

3. Zjistěte, jak rozdíl mezi skutečným a rozpočtovaným ziskem ovlivnila odchylka objemu výkonů, variabilních nákladů, fixních nákladů a prodejní ceny.

Vliv prodejní ceny:

Vliv jednicových nákladů na materiál:

Vliv variabilních režijních nákladů:

Vliv fixních nákladů:

Vliv objemu výkonů:

Faktor	Celková odchylka	Odchylka na kus
Prodejní cena		
Jednicové náklady		
Variabilní režijní náklady		
Fixní režijní náklady		
Objem výkonů		
Celkem		

4. Zjistěte výši kvantitativní a kvalitativní odchylky jednicových nákladů a variabilních režijních nákladů.

Jednicové náklady :

Variabilní režijní náklady: